

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.
Dopisi naj se izvolijo frankovati.
Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)
Denar naj se pošilja pod napisom:
Upravištvo „Mira“ v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XX.

V Celovcu, 24. decembra 1901.

Štev. 52.

Vabilo k naročbi.

Kdor le količkaj zasleduje javno življenje, spozna mora, kako važni so zlasti v naših razburkanih časih dobri časniki, ki se vojskujejo zoper mnoge laži, katere trosijo nasprotniki naše cerkve in našega národa vedno bolj drzno med ljudstvo, — se neustrašeno potegujejo za resnico in ljudstva teptane pravice! — Pri nas na slovenskem Koroškem liberalni nemškutarski nasprotniki, katerim so na razpolago mnogi pripomočki, ljudstvu na vse mogoče načine vsiljujejo liberalne nemške časnike in žalostno slovenski pisano pokveko „Štajerca“. S tem hočejo Slovincem, zlasti slovenskemu kmetu, vzeti stari svetinji, kateri spoštovati so nas učili predniki naši, vero in pa národnost!

Da krivi nauki, ki se po nasprotnikih trosijo med ljudstvo, Slovincem ne prinesó sreče in boljših dnij, to nas uči vsakdanja skušnja. Zoper sovražno rovanje proti nam pa se moramo braniti z razširjanjem dobrih časnikov! Zato ob bližajočem se novem letu pozivljamo vse svoje rojake, vse, ki so si še ohranili le nekoliko ljubezni do slovenskega národa, do mile domače govorice: **Razširjajte in podpirajte „Mir“!** Pridobivajte „Mir“-u novih odjemalcev, naročnikov ter bralcev: marljivo mu dopisujte, privabite mu vedno več novih prijateljev in podpornikov, zahtevajte „Mir“ po gostilnah, kamor zahajate! Če v tem oziru vsakdo stori svojo dolžnost, mora se utrditi moč dobrih, omejiti vpliv slabih časnikov!

Naročnina, ki stane za celo leto **4 krone**, za pol leta **2 kroni**, naj se blagovolji pošiljati naprej. Pri naročilih naj se naznanja, je li kdo star ali nov naročnik.

Na delo torej znova, vedno zvesti geslu: Vse za vero, dom in cesarja!

Uredništvo in upravištvo „Mir“-a.

Nova postava za kmetško ljudstvo.

Pretekli teden se je v državnem zboru sprejela postava, ki je za kmetško ljudstvo največjega pomena: postava, ki združuje ves kmetški stan v veliko skupino, katera ima po postavi dolžnost skrbeti za kmetški blagor in pospeševati napredek na kmetih. Tisočkrat in tisočkrat se je v državnem zboru naglašalo, kako pomenljiv je kmetški stan, kako na njem sloni vse drugo: obrtnik, trgovec, uradnik, učenjak, vojak: vse se naslanja na kmeta. Najprvo je vsakdanji kruh, ker drugo pride še le potem, če ima človeški rod kaj jesti: za pridelovanje vsakdanjega kruha pa je treba kmetov.

A ne samo za pridelovanje vsakdanjega kruha potrebujemo kmeta, potrebujemo ga tudi za vzdrževanje tistih čednostij, brez katerih človeški rod tudi ne more biti. „Človek ne živi samo ob kruhu“, potrebujemo kmeta tudi za vzdrževanje krščanskega mišljenja, delavnosti, varčnosti in sploh poštenja.

Potrebujemo kmetški stan za pridelovanje vsakdanjega kruha. Res se nahajajo države, v katerih se naslanja blagostanje na obrt (industrijo) in njene pridelke, res zamorejo take države nekaj desetletij živeti ob dobičku, ki ga imajo pri prodajanju svojih pridelkov, a to je le mogoče, dokler se nahaja kje na svetu dežel, katerih obrtnija ni dosti razvita, da bi zamogle oskrbovati sebe, in dokler se ne najdejo konkurentje, ki bi ali z večjo spretnostjo in ceneje delali, ali pa za obrtnijo potrebne pripomočke, kakor železo in premog, imeli ceneje v rokah. Angleška je n. pr. celo 19. stoletje s svojimi obrtnijskimi proizvodi oskrbovala pol sveta, kaj bo v bodoče, kedar ji Amerika in Nemčija vzameta odjemalce, kaj bo potem počela s svojimi delavci?

Kakor posameznemu kmetu ne kaže, da bi pridelaval n. pr. le deteljno seme, ker je to najdražji pridelek, in kruh bi hotel ves kupovati, tako na dolgo ni mogoče, da bi država naslanjala se le na obrtnijo. Vsaka država mora imeti tudi kmetov, ki sohranjujejo oskrbujejo s kruhom.

Kmetov je treba tudi za vzdrževanje socialnih čednostij. Bogatin, obrtnik, umetnik, profesor itd. so lahko brezverni. Ti ljudje žive ob

svoji plači, ob svojih obrestih, in njihovi denar se ravno tako obrestuje, če ima lastnik kaj verskih čednostij, ali ne. Pri kmetu ni tako! Brezveren, liberalen kmet bo neizogibno prišel na kant in na njegovo mesto mora stopiti drug, bolj značajan mož, ali pa bo mesto ostalo prazno, razvalina v človeški družbi.

Prevažen je obstanek kmetškega stanu, a vendar smo do zdaj gledali, da se je ta stan rušil, kakor se hiša ruši, koji je burja razdela streho. Dolgovi so se kopičili, kmetije povstajale, gozdovi pustošili, poslov je bilo vedno manj, žitne cene vedno slabše, delavci zmirom dražji, in stare čednosti so ginjevale, kakor moči bolniku, ki se pripravlja za odhod iz sveta. Vse to se je videlo, vse to obžalovalo, a kaj izdatnega se ni storilo. Zakaj ne? Kdo je kriv, da vse propada? Med drugimi vzroki je prvi ta, da kmetško ljudstvo ni imelo doslej pravega zastopstva. Res so svoje poslance volili, a ti niso mogli dosti doseči. Če ima, kakor n. pr. v našem deželnem zboru izmed 35 poslancev kmetška kurija jih le 14, bo vsakdo spoznal, da se bo o kmetških zadevah le tako dolgo in toliko govorilo, kolikor dovoli 21 drugih poslancev, ki niso od kmetov voljeni. Približno enako je razmerje v državnem zboru. $\frac{2}{5}$ je kmetških zastopnikov, $\frac{3}{5}$ drugih, kaj hočejo prvi početi, če bi bili še tako vestni in navdušeni za svoj poklic? Vrh tega so pa kmetje še vedno volili mnogo poslancev, ki so se popolnoma natvezli na liberalne mestne zastopnike. Državni zbor je, prav za prav največji nesmisel; liberalstvo ga je stvorilo dobrovedoč, da se tako liberalni nameni najbolj pospešujejo. Državni zbor je skupino, v kateri se obravnava o poljedelstvu, o trgovini, o obrti, o industriji, o poduku, o pravnih načelih, sploh o vsem, kar se na svetu godi. Povej mi človeka, ki bi bil tako zmožen, da je veččak v vseh strokah, in povej mi, kje naj vzame zbor čas, da zadostno prevdari vse tirjatve, vse potrebe raznih stanov! To je nemogoče. Zato imamo z velikim veseljem pozdraviti novo uredbo, da se napravi praven zastop kmetov, zastop, ki bo imel presojeti in proučevati vse kmetške zadeve, ki bo mogel potem v državni in deželni zbor pošiljati zrele in dovršene predloge. Pravni zastopi kmetov vseh avstrijskih dežel bodo med seboj v zvezi; kar se sklene dobrega drugod, bo moral sprejeti tudi naš kmetški zastop in na enkrat bomo imeli združeno velikansko moč vseh kmetov Avstrije. Tirjatve tega velikega društva se bodo morale jemati v poštev, in postavodajstvo bo moralo tirjativam ugoditi. Stari obrabljeni parlamentarizem je s to postavo deloma že podkovan in zdaj ne bo trajalo dolgo, da pridemo do zastopa stanovskih interes. Tako se bo dosegel smoter, za katerem stremijo v bridkem boju zoper liberalizem krščanske stranke že 50 let. S časom je dozorel tudi ta sad! Ustanovnik našega lista, nepozabni monsignor Andrej Einspieler, je že zdavno z veliko gorečnostjo pisal za tako postavno zvezo kmetov; liberalci so se mu smejali, danes se je postava dossegla, zmagala je stara krščansko-konservativna misel, kmetu v prid. P.

Kmet pa državni zbor. — Postava o gospodarskih zadrugah.

Kmetje, vi vsi veste, kako sramoto je delal državni zbor v zadnjih letih naši ljubi Avstriji. V spominu so vam še grdi pretepi, ostudni napadi in nezaslišani govori, s katerimi so breznačajni poslanci ovirali vsako resno, koristno delo. Vsakdo je že skoraj obupal, ter si mislil, kaj bom hodil k volitvi, saj se poslanci samo med seboj tepejo, zraven masne plače vlečejo, na kmetu-trpinu dane obljube pa pozabijo. Toda tako dolgo teptane pravice se morajo vzbuditi: Če se vsem stanovom zboljšuje stanje, zakaj pa kmetu ne!

Kaj je kmetški stan za celo Avstrijo? Kmetški stan je vedno živi vir, iz ka-

Korotanu

za božič in novo leto.

I. V božični noči.

Pred jasli v betlehemskem hlevu
Poklekni moj pobožni rod!
To detice, ki v njih počiva,
Nebes in zemlje je Gospod.

Njegova mati se mu klanja,
Pred Njim kleči Njegov rednik,
V višavah pa oznanja petje,
Da rojen je Odrešenik.

Rodil se je za tebe tudi
Mirú in sprave večni knez,
Za tebe tudi, rod slovenski,
Na zemljo stopil je z nebes.

Poslušaj: spev o miru poje
V višavi gori zbor duhov,
O miru, ki naj spaja sine
Različnih krajev in rodov.

Poklekni národ moj in moli
Za mir med sini lastnimi,
In prosí, da uživai mir bi
Pred sósedi oblastnimi!

II. V Silvestrovi noči.

Ura polnoči odbije,
Krepko čaše zazvené,
Sreče, zdravje v novem letu
Si prijatelji želé.

Brez prijatelja in znanca
V sobici sedim nocoj,
Premišlujem, kaj bi voščil
Tebi, dragi národ moj.

Zadovoljnost, mir v družinah
Voščim danes iz srcá,
Srečo v hlevu in na polji
Božje Detece naj dá.

Pa še jedna želja vroča
Sili iz srcá na dan:
Da odslej bi nehal biti
Stiskan, tlačen in teptan.

Kar pravic ti je odvzela
Dolga vrsta prešlih let,
Leto ravnokar rojeno
Naj ti jih povrne spet!

Fr. Neubauer.

terega jemlje država svojo moč, svoj cvet. Kmet-ski stan poživlja, krepí celo človeško društvo. On je močni zanesljivi stebler države, v vojski in v miru. Na njegovih ramah sloni breme, on ima za državo največ skrbi, največ vesti, ker je privezan na svojo zemljo. On v času nevarnosti ne more bežati, on je pripravljen svojo kri darovati za cesarja in dom! In ta zanesljiva podlaga države naj bi se od strani vlade, od strani iz samega sebi izvoljenih poslan-cev-zastopnikov prezirala?

Žalostno, sramotno dovolj, da se je prezirala. Zategadelj smo pa z našo ljubo Avstrijo tudi tako daleč prišli. S tem, da so preslišali kmeta obupni klic, s tem so slabili sami sebe. Minister za mini-strom je šel, je izginil; zbor za zborom je bil raz-puščen, ker ni mogel živeti. In sedaj? Sedaj se pomikava svetla jutranja zarja na nebo boljše bo-dočnosti kmetškega stanu. Vsi poslanci, bodisi ka-terekeoli stranke in prepričanja, so se minule tedne z malimi izjemami pečali složno in vstrajno s kmetiskim vprašanjem: Postavne kmetške za-druge so bile na dnevnem redu, in po-stava je v državnem zboru že sprejeta.

Združimo se! Z združenimi močmi! Vsi za jednega, jeden za vse! Pomagajmo si sami! Kdo ne pozna teh klicev, kdo ni prepričan o njihovi res-nici in koristi. Stoletja in stoletja je kmet mirno živel na svoji zemlji; zadovoljen je bil, in na svoj kmet-ski stan ponosen, imel je za svoje in svojih otrok in poslov potrebe vsega zadosti. In zakaj propada v zadnjih desetletjih tako strašno? Zakaj je prišel že čisto na kant? Zakaj poje boben?

Ker vsaki dela — kakor hoče, kakor se mu poljubi; in jeden sam se ne more ubraniti izkoriš-čanja, zatiranja od strani mogočnejšev, od strani velikega kapitala, od strani židovske goljufije, od strani zvite kupčije in barantanja na borzi. Tako daleč je prišlo, da mora kmet svoje pridelke dati za ceno, katero mu tuje — ponudi. On ni več gospod svojega blaga! Sadovi liberalizma!

Bridko spoznanje! Spreobrnitev v zadnji uri! Veselo je bilo zadnji čas za vsakega domoljuba brati in slišati, kako so v državnem zboru složno delali poslanci in vlada v korist kmet-skemu stanu. K božičnim praznikom se letos poslanci lahko vrnejo z mirno, ali vsaj olajšano vestjo, kar se že davno ni zgodilo.

Načrt postave je pa ta: V vsakem sod-nem okraju se mora ustanoviti stanovska kmetij-ska zadruga za ta okraj. V vsaki deželi pa mora biti še jedna zadruga za vso deželo. Te zadruga se imenujejo okrajne in deželne zadruga. V za-drugo vstopiti pa je postavno prisiljen vsaki kmet. V državnem zboru se določijo le značilne skupne določbe teh zadrug, njihov skupni namen in delo-krog. Vse drugo pa bodo določili posamezni de-želni zbori za svoje dežele, in po svojih potrebah.

Tako bo kmetijsko ljudstvo cele Avstrije zdru-ženo in organizirano, ter bo kot mogočna armada imelo svojo moč, svoj vpliv. Kmeti se tako orga-nizirajo v obrambo svojih gmotnih koristij; ta orga-nizacija bo pospeševala vse zdrave gospodarske naprave, ter bo imela tudi veljavno besedo pri za-konodajstvu gledé kmetijskih, trgovinskih in davč-nih vprašanj.

Tako se bo kmet-sko ljudstvo postavilo na svoje noge ter bo močno dovolj, postati neodvisno od velekupevalcev, agentov, posebno pa od židov-ske špekulacije na borzi. S tem pa bo tudi rastla stanovska samozavest, stanovski ponos in kmet-ska moč. Zadruga pa se bodo tudi skupno potegovale za primerno zavarovanje hiš in pridelkov, za občno zavarovanje na starost in onemoglost, za urejevanje poselskega vprašanja itd.

Res pomena vredna postava, ki naj prinese boljše bodočnost. Če bo ta postava v resnici tako zlata, to sevé bo pokazala še le skušnja in čas. Saj je le začetek; če bodo le vlada in poslanci ostali pri sedanjih dobri volji in pri sedanjih zlatih namenih, ljudstvo, kmet, gotovo ne bo oviral izvršitve postave. V začetku sevé pojde le bolj težko, ker bodo morale dežele s svojim denarjem začeti, a korist se bo kmalu prikazala.

Za nas Slovence, in za Slovane sploh, je pa ta postava tembolj vseča, ker so Slovani v pri-meri z Nemci le bolj kmet-sko ljudstvo. Mi Slo-venci smo pa še posebno že davno spoznali pomen in korist združenja kmet-skih zadrug. Sinčevaška zadruga nam to pričuje. In tudi na to smo lahko ponosni, da je glavni poročevalec v zadrugah stvareh v državnem zboru bil Slovenec, gosp. Fr. Povše!

Kako bo z nami koroškimi Slovenci, še ne vemo prav. Glavno besedo v osnovanju zadrug bo imel deželni zbor, in koroški deželni zbor Slovencev — ne pozna! Zatorej kmetje, o pri-ložnosti z združenimi močmi na obrambo svojih pravic!

Državni zbor.

Zadnje dni je zbornica delala prav s parom Rešilo se je več prav važnih predlogov malone brez

razgovora. Dne 17. decembra se je postava o kmet-skih zadrugah sprejela tudi v tretjem branju. Nato je sledilo več manjših predlogov in postavni načrt o zboljšanju § 59 in 60 obrtnega reda. S tem se omeji početje agentom in prekupeem, ki prodajajo razno blago od hiše do hiše.

Sprejet je bil zakon, po katerem so pristojbin prosta posojila dežel, okrajev, občin in drugih avto-nomnih zvez. — Melioracijski fond se do l. 1914. zviša na 4 milijone kron. — Dalje se je uredila pokojnina katoliških duhovnikov na občekoristnih zavodih, duhovniških uradnikov pri ordinarijatih in v semeniščih, in plača ter pokojnina bogoslovskih profesorjev. — Sprejeta se je tudi postava, s ka-tero se poviša diurnistom plača. Dne 18. t. m. je bila zadnja seja pred božičem.

Dopisi.

Otok. (Utopljenec.) V ponedeljek dne 16. decembra so na Sretovem bregu tukaj potegnili mrtvo truplo iz jezera. Iz poslovske bukvice, katere so pri utopljenecu našli, je videti, da je mu Matija Kandut ime, ki je bil leta 1853. v Ukvah rojen. Rajni menda ni bil pri zdravi pameti in se je že par dni v okolici potikal ter iskal po utah in gozdu prenočišča. Gotovo je v mraku v jezero za-šel ter tam smrt našel.

Rožek. (Igra narave.) Dne 17. t. m. zjutraj smo našli cel kraj pokrit z belo odejo snega, ki se še naprej močno siplje iz oblakov. Ko je popol-dan malo odnehal, prišel je na večer v podobi deža. Najbrž, da bi videl kam pada, svetilo mu je, zdaj teden pred božičem, močno bliskanje. Od zvečera, vso noč do treh zjutraj je močno bliskalo in grmelo. Na mesto snega — dež, blisk in grmenje. No, tudi voda je dobra, da se nam studenci ne posušijo, kakor lani, ko smo morali celo zimo vodo iz Drave voziti. Letos pa se bomo po cestah kmalu mogli s čolnici voziti, sani pa bomo lepo spravili v kot.

Št. Janž v Rožni dolini. (Volutev župana.) Dne 7. decembra t. l. je volil novi občinski odbor, kateri obstoji zdaj iz 8 nemškutarskih liberalcev in 4 slovenskih poštenjakov, izmed sebe župana in je bil izvoljen na županski prestol V. Poschinger p. d. Hanžovec v Svetni Vasi, se ve nemškutarski liberalce, kateri bo gotovo v naši skoz in skoz slovenski občini rešil nemštvo. Novi župan ni po-sebno priljubljen, vsaj v naši fari ne, zaradi svojega ne posebno prijaznega občejanja. Po naših mislih tudi ne bo samosvoj, ker bo delal to, kar bo hotel Košičev Pepe. Prav za prav bo Košičev Pepe od-slej vse vodil in vladal v naši občini, in Hanžovec pa bo njegovo „vsemogočno“ voljo izpolnjeval do pike. Kako gre nam Slovincem novi občinski odbor že zdaj na roke, se je pokazalo pri volitvi novega šolskega sveta za Št. Janž. Izmed 5 udov sta iz-voljena dva moža, jeden gluhi, drugi, ki rad pogleda v glažek. Ta dva imata zdaj g. učitelja nadzorovati v šolskih zadevah! Ali res ni v naši fari bolj spo-sobnih mož za šolski svet? Liberalci, posebno svetinjski, so prav dobro poskrbeli za se. To se vidi iz tega, da ima Svetna Vas 7 odbornikov, med njimi župana in jednega svetovalca, druge vasi: Št. Janž, Podsinja Vas (katera sama ima veliko več prebivalcev kakor Svetna Vas) in Rute imajo pa samo 5 odbornikov, med njimi jednega svetova-leca v Podsinji Vasi. Ali ni to krivica? Tako ravna-jo z nami! Pa še nekaj! Že zdaj je pokazal g. Košič, kako hoče našo občino po sili ponemčiti. Dokaz so njegova nemška povabila na tombolo v njegovi gostilni, dne 15. dec., katera je dal v naši fari pribijati. Čudno se nam zdi, da je tudi naš gostilničar, kateri ima vendar največ zaslužka od naših ljudi, dovolil tako povabilo pribiti na svoji gostilni, katera je blizu cerkve. Ali mu ni več za slovenske goste? No, potem mu lahko pomagamo! — Da smo pa prišli tako daleč, so oni krivi, kateri so nas pri zadnjih volitvah zapustili. Bog daj, da vsi sprevidijo vse krivice, katere se nam od naših nasprotnikov delajo! Nazadnje si še dovolimo vprašanje do g. barona, posestnika bistrških fužin: ali mu je znano, kako so njegovi uradniki, posebno jeden, katerega je rodila slovenska mati v naši fari, pritiskali na naše delavce z žuganjem, da bojo delo zgnobili, ako bojo držali s Slovenci. Po tem tembolj vprašujemo, ker so nam v dobrem spominu častne besede, katere je govoril g. baron pred tremi leti g. Mart. Štihu, namreč, da se noče mešati v občinske zadeve in vplivati na delavce, naj namreč vsak voli po svojem prepričanju!

Glinje. Komaj je minulo leto, odkar so se pri nas vršile zadnje občinske volitve. S povečeno glavo in potrtem srcem so izročili nemčurji občinsko gospodarstvo v slovenske roke. A vsak pameten človek mora priznati, da se je naše stanje že mnogo izboljšalo, odkar imamo v občinskem in šolskem odboru možake, ki jim je národno prepričanje sveto in ki dobro poznajo naše potrebe. Če omenim samo to, da se imamo le njim zahvaliti, da dobimo novega učitelja, bo vsak „Mirovi“ čitatelj lahko

izprevidel, da so to vrli in delavni možje, ki res skrbijo za blagor svojih podložnih. Že dolgo smo želeli dobiti novega učitelja. Zdaj pa so se naše želje izpolnile. Splošno veselje in zadovoljnost je zbudila ta novica v naši občini, zakaj v našem kraju potrebujemo vzornega učitelja, ki ne izvršuje le samo v šoli svoje dolžnosti, ampak ki tudi zunaj šole s svojim vzgledom in obnašanjem kaže, da skrbi v resnici za vzgojo mladine; zakaj posebno v sedanjem času ni dovolj, otroka le poučevati; treba je še bolj ga hudega odvajati in k dobremu privajati. „Mlada privada je stara podkev, ki je človek lahko ne izgubi“, pravi národni pregovor. Blagor otrokom, ki imajo take učitelje, ki svetijo z lučjo svete vere učencem v prihodnost, ki so strogi, pa tudi dobri, vse po modrosti in ob pravem času, tako da jih mladina spoštuje. Naša šola itak ni dobra. Ni treba dolgih dokazov, da se otrok v jednorazredni in vrh temu še nemčurski šoli ne nauči veliko. Vsak sam s svojo zdravo pametjo vidi, kam nemčurska šola pelja. Koliko jih je, ki so po 6—7 ali pa še več let posedali na šolskih klopih, dolgo let si nemške besede in izraze ubijali v glavo, sedaj pa ne znajo čitati, pisati in računati, ne nemško ne slovensko, zakaj nemških besedij so med Slovenci pozabili, slovenščine pa se v šoli učili niso. Tako je naša mladina okradena za zlata leta mladosti. To priča vsakdanja skušnja, to vidi in pozna ves svet, le tisti gospodje ne, katerim je nemščina oči zamazala in ušesa zarobila. Zatorej nas jako veseli, da bomo dobili novega učitelja, in Bog daj, da se nam izpolni naše želje. Učitelj naj otrokom glavo razjašni in srce za dobro ogreje, to je njegova prva dolžnost. Zatorej upamo, da bode naš novi učitelj v vsakem oziru dovršil svojo nalogo, da bode vzbujal v svojih učencih visoke misli in blage občutke, posebno tudi ljubezen do domovine in národa.

Prevalje. (Z imenom na dan!) Dokler se dopisnik, kateri v „Fr. St.“ šte. 99. trdi, da je „častiti gospod“ prepovedal, kmetom kupovati pri obrtnikih, ki bodo „napredno“ volili, ne oglasi, ter te nesramne in zlagane trditve ne dokaže ali ne prekliče, je v mojih očeh — breznačajan lažnik in grd obrekovalce! Janko Maierhofer.

Prevalje. (Prevzetni „mi“.) Dopisnik v „Fr. St.“ pravi: „Mi hočemo svojo prosto, nemško šolo obdržati, da dobijo naši otroci srečno pri-hodnost.“ Vprašamo: koliko pa imate „Vi“ svojih otrok, da tako ošabno govorite o celi „svoji“ šoli. Zraven še vprašamo: Kaj pa ima nemška pre-valjska šola opraviti s sedanjo volitvijo?!

Št. Jurij nad Zilo. (O šoli in župnišču.) Po dolgem ukvarjanju in moledovanju posrečilo se je opravičeni zahtevi davkoplačevalcev v Črešnjah, da dobijo Črešnjani vendar svojo enorazredno šolo, katera se bo postavila na Šitičevem posestvu tik kraju ceste na jako ugodnem prostoru. Že sedaj se pripravlja vse potrebno za tako zgradbo, posebno pridno lomijo Črešnjani podstaven kamen in ga do-važajo z opeko vred na pristojen kraj. Pa tudi Šentjurčani ne zaostajajo in tudi oni dobijo raz-širjeno šolo, katera se bo gradila na Rupičevi njivi. Od 10. prosinca 1858 pomnožilo se je število pre-bivalcev do tiste mere, da sedanja šola v Šentjurju ne zadostuje šolskim potrebam in da je treba sedaj jo razširiti, kar se bo v spomladi zgodilo. Dobili smo dve novi šolski moči v gospodih Hribernik in Dobeiniger; prvi je prišel iz Hodiš in deluje v Šentjurju, drugi je prišel iz Medgorij; oba sta večša slovenskega maternega jezika, tako da se sedanja šola ponaša s 3 gosp. učitelji, večšimi matere slo-venške govornice, ker je tudi g. nadučitelj sloven-skega pokolenja in krvi iz Roža. — Ker se vse na svetu spreminja in stara, je tudi g. župnik potrebno ukrenil, da se bo farovž z gospodarskimi poslopi zboljšal in popravil, kar je velečenjeni gospod zemljemerec Janez Ehrlich kot večak v tej stroki potrebnim spoznal. Zidanja in dela bo torej pri-hodno spomlad pri nas obilno.

Št. Jurij ob Zili. (Izselitev. — Razno.) Žalostne gospodarske razmere, zlasti vsled neznosnih zahtev pri hlapcih in deklah, pripravljajo kmete, da dosledno popuščajo svojo rodno zemljo in se selijo v daljno Ameriko. Tako je neljuba usoda prisilila tudi občespoštovanega kmeta Šulnika v Šmišelčah, g. Gabrijela Hebeina, da je zapustil zadolžen dom in se podal v Ameriko. — Da se pri slabih časih pogosto dogajajo nesreče pri živini in vsled tega mnoge škode trpijo živinorejci, je pri nas na dnevnem redu; tako ima g. župnik obilno škode, ker mu je ličen konj na službeni poti tako nesrečno padel, počasi se premikajoč v Črešnje, da ga je konjederec moral usmrtiti. — Da dobimo kmalu novoizurjenega organista iz Perave, to je za nas veselje, ker do sedaj smo ga pogrešali, in to radostno novico, ki smo jo dobili od veččaka v muzikalični stroki, g. Grafenauerja, posestnika in cerkovnika na Peravi, moramo uvekovečiti v „Miru“, da se z nami veselijo tudi tisti, ki poznajo tukajšnje razmere.

Skubiče ob Zili. (Požar. — Motenje nedeljskega miru.) Tužen glas zvona je iz

farne cerkve v Šentjurju dne 9. decembra zjutraj ob 1/4. uri klical speče ljudi: „vstanite na pomoč, hitite, v Skubičah gor!“ Še le pred petimi leti je zgorela ravno tista hiša s hlevom vred, in zdaj že v drugi zadene taka huda nesreča tisto hišo v hudi zimi. Strašno za prebivalce tiste hiše pa je še posebno to, da zdaj niso mogli ničesa rešiti; kar je bilo v hiši, kakor obleka, pohištvo, vse je zgorelo do tal, niti najmanjše stvari ni bilo mogoče spraviti iz požrešnega ognja. Neka gostinja, počivajoča pod streho, se je še le zbudila, ko je plamen s svojimi uničujočimi poljubi švigal že okrog nje. Reva v strašnem položaju kriči, vpije, joka, razbija po durih, kliče pomoči iz te grozne ječe; ključ od sobe je bila zvečer odložila in ni ga mogla vzbudivši se v sredi ognja najti, da bi si bila rešila življenje. K sreči še se spomni gospodinja svoje gostinje v pravem pa že v zadnjem času, razbije duri in oprasti nesrečnico gotovega strašnega groba — požrešnemu ognju. Kakih 20 korakov je kmet Umperh z veliko leseno hišo in z velikim gospodarskim poslopjem — katerega vsebina bi bila gotova žrtva strašnega ognja, da ni med gorečo hišo in med tem kmetom zasajeno drevje. Velika smreka in korenjaški jesen zabranil je razdirajoči sili daljni vhod in pristop k sosedu, kateri je bil, kakor umevno, v nepopisnem strahu. Kmet Matevž Stupnik je šel na svoj dom nekatere minute pred 3. uro zjutraj mimo tiste hiše iz gostilne pri „Jokiču“ v Dobričah in je videl svetlobo v kuhinji, meneč da kuhajo ženske perilo ali kaj sličnega, ter je korakal proti domu, od koder se je hitro vrnil gasit nesrečni ogenj. Požarna bramba iz Št. Jurja brez brizgalnice si je posodila v Dvorčah taisto, da je mogla izvrševati svojo nalogo zraven čajške. — Če opomnim za zdaj še, da je na Čajni hišni posestnik in podvzetnik, kateri se za dan Gospodov nikakor ne briga in je ob nedeljah in praznikih sušil in nalagal seno, ob nedeljah s težkimi vozovi vozil opeko, na 3. adventno nedeljo zopet skrunil nedeljski mir z vožnjo tovora, in da bi že bil čas, da naj neha od svojega brezbožnega dela ob nedeljah, sem povedal to, kar vernemu ljudstvu dela veliko jeze in pohujšanja.

Ukve. (Vlak obtičal v snegu.) Dne 16. decembra zjutraj je osebni vlak št. 912 radi prevelikega snega tukaj obtičal na progi in je mogel naprej še le po preteku dveh ur. Potovalci vsled tega niso mogli doseči zveze z beljaškim vlakom. Snega imamo nad meter visoko.

Darovi za božičnico „Národne šole“ v Št. Rupertu ob Velikovu.

Posojilnica v Št. Jakobu v Rožu 50 (številke pomenjajo krone); Neimenovana dobrotnica 100; Neimenovan dobrotnik 50; Lovro Serajnik, prošt v Tinjah, 20; Jan. Vidovic, stolni kanonik in kn. šk. kancelar v Celovcu, 50; J. Wieser, dekan v Velikovu, 30; Andr. Wieser, dekan v Grabštanju, 10; Sim. Ineko, dekan v Žabnicah, 10; Sim. Bauer, dekan v Pliberku, 10; Henrik Angerer, dekan in mestni župnik v Celovcu, 5; Franc Cepic, župnik v pok. v Kazazah, 2; Alb. Eichholzer, župnik v Globasnici, 2; Jan. Lubej, župnik na Jezerskem, 4; Fr. Petek, župnik v Grebinju, 10; Iv. Hutter, c. kr. profesor v Celovcu, 5; Jak. Wang, c. kr. profesor v Beljaku, 5; Jos. Apih, c. kr. profesor v Celovcu, 5; dr. Val. Janežič, c. in kr. nadstabi zdravnik v pok. v Celovcu, 10; Jan. Volavčnik, župnik na Rudi, 5; Iv. Držanič, dekanjski administrator v Šmohoru, 10; Fr. Bergman, župnik v Št. Lenartu pri 7 studencih, 3; Jan. Ogris, župnik v Kapli ob Dravi, 5; Fr. Muhl, župnik v Št. Lipšu, 4; Neimenovan dobrotnik, 20; Slovensko omizje v Beljaku po g. Jan. Hochmüllerju 20; Fr. Sadnikar, trgovec v Celovcu, 20; Posojilnica v Sinčivasi 10; Fr. Treiber, župnik v Št. Rupertu pri Velikovu, 10; Neimenovan duhoven v Celovcu 6; Fr. Katnik, župnik na Dholici, 10; Pri inštalaciji č. g. župnika Št. Sengerja v Logivasi zbrani duhovniki 20; Josip Rozman, tajnik Mohorjeve družbe v Celovcu, 10; Val. Weiss, kanonik v Velikovu, 4; Fl. Kramer, kanonik v Velikovu, 11; Al. Hutter, kanonik v Gospi Sveti, 5; Franc Virnik, kanonik v Gospi Sveti, 5; A. Pelnaf, župnik v Št. Štefanu ob Zili, 6; Vek. Legat, poslovođa Mohorjeve tiskarne v Celovcu, 5; Drag. Hüttner, župnik v Rožku, 5; Jos. Vintar, župnik v Bilčovsu, 2; Mat. Riepl, župnik v Medgorji, 5; Al. Mlinar, provizor na Djekšah, 20; Jurij Trunk, župnik v Kazazah, 5; Karol Hrabá, provizor v Št. Štefanu pri Velikovu, 4; J. Zeichen, provizor v Černečah, 10; Fr. Ks. Meško, provizor v Št. Danijelu, 2; Jern. Pšeničnik, provizor v Št. Juriju pri Velikovu, 4; A. Kaplan, provizor na Visoki Bistrici, 10; Fr. Sattler, provizor v Mohličah, 1; Jak. Kindlman, župnik v Greb. Klostru, 8; Iv. Nagel, župnik v Selih, 2; Sim. Mikeln, kaplan v Šmihelu nad Pliberkom, 4; V. Poljanec, kaplan v Škocijanu, 5; Fr. Uranšek, kaplan v Dobriličah, 4; Fr. Božič, mestni kaplan v Pliberku, 4; J. Dobrovc, mestni kaplan v Pliberku, 4; Iv. Dragasnik, kaplan v Globasnici, 2; Fr. Robar, c. kr. okr. tajnik v Velikovu, 2; Tom. Cikulnik p. d. Skorjanc v Mrzlivodi 2; Sim. Kralj p. d. Mohovnik v Hudemkrajju 2; Fr. Reš, predsednik posojilnice v Velikovu, 2; M. Škofič p. d. Murk v Št. Juriju 2; L. Oraš p. d. Primožič v Vogljah 2; J. Pušl p. d. Štefan v Vazhenbergu 2; Fr. Kogelnik, župan v Tolstem Vrhu, 2; J. Šumah, posestnik v Sinčivasi, 2; M. Wutti p. d. Pajovec na Ločilu 4; J. Mihev p. d. Andreje v Sinčivasi 2; F. Messner p. d. Skrajnik v Mrzlivodi 3; Jern. Cikulnik p. d. Höflar v Št. Rupertu 2; J. Ravtar p. d. Kavan v Klopich 2; M. Vehovec, najemnik pri Dravi, 2; Neimenovan obrtnik 5; P. Karpf, krojaški mojster v Velikovu, 1; F. Pluder p. d. Lenart na Olšenci 1; Tomaž Olip, gostilničar v Selih, 2; Lovro Silan p. d. Zilan v Perčiji 2; Blaž Uranšek p. d. Poltnik v Šmihelu nad Pliberkom 4; Neža Cikulnik p. d. Špajsarjeva v Šmartnu 5; Katarina Pušl p. d. Urhova v Št. Rupertu 2; Lenart Tomaž v Št. Rupertu 4; Marija Podgorec p. d. Majričeva mati na Olšenci 2; Ursula Kumer na Jezerskem 4; Marija Gross p. d. Ravnica Nad Dravo 2; Neimenovan v Mohličah 120; Weiss Ap., kuharica v Velikovu, 2; Wutti Roz., kuharica v Velikovu, 2; Marj.

Brunner, hišna posestnica v Velikovu, 2; Mar. Wakonig v Medgorji 1; Amalija Wakonig v Medgorji 1; Neimenovan v Št. Rupertu 1; Neimenovan v Dobriličah 2; Ana Skrinar, gojenka, 1; Veronika Kogelnik, gojenka, 2; Gross Antonija, gojenka, 2; Mici Dobrovc, gojenka, 2; Mici Miklave p. d. Serčerjeva v Šmihelu nad Pliberkom 2; Mici Weiss, učenka, 2; Lizika Muhar, učenka, 1; Ana Hafner, učenka, 2; Šimen Mihev, kmet v Črni, 5. Skupaj 766 kron 20 beličev.

Novičar.

Na Koroškem.

O. Oton Einspieler †.

Naš rojak, frančiškan čast. g. o. Oton Einspieler, vikar in lektor, je nenadoma umrl 19. decembra v Kostanjevici pri Gorici. Bil je rojen dne 10. aprila 1859 v Svecih in je brat č. g. župnika v Slov. Plajbergu. Vstopil je v frančiškanski red dne 22. avgusta 1880 po prvem letu bogoslovja, katero je izvršil na vseučilišču v Inomostu, obljubo je storil 23. avgusta 1884, bil v mašnika posvečen 14. septembra 1884 in je bil takoj poslan na Kostanjevico, kjer je opravljal do svoje smrti službo gimnazijskega lektorja (profesorja) za zgodovino, filozofijo in pozneje tudi za veronauk, bil spiritual klerikom, ki so ga ljubili radi njegove krotkosti in ljubeznjivosti kakor očeta. Zadnji dve leti je bil tudi vikar samostana. Vestno je opravljal svoje dolžnosti na prižnici, v spovednici in v šoli; mladina mu je bila zelo pri sreju in trudil se je, da ji vcepi ne le prave pobožnosti, marveč tudi temeljite vednosti. Provincija mnogo zgubi z njim. Udarec je tem hujši, ker je prišla smrt tako nenadoma. V pondeljek je sicer tožil, da mu pri sreju ni kaj dobro, in prejel brzojav, da mu je umrla sestra. V sredo je še spovedoval v malem semenišču, drugo jutro ob pol 5. uri pa so ga našli v celici le še malo živega in mu mogli podeliti sveto poslednje olje. Pogreb je bil v soboto dne 21. dec. iz Kostanjevice na Sveto Goro. N. p. v m.!

Duhovske zadeve. V Starem Dvoru je dne 13. t. m. po daljšem bolehanju umrl ondnotni župnik, č. g. Jurij Kochgruber, star 61 let. Porodil se je dne 18. apr. 1811 v Št. Lambrehtu na Štajerskem, bil v mašnika posvečen dne 25. jul. 1867. N. p. v m. — Župnijo Stari Dvor bo oskrboval ondnotni kaplan g. J. Sorger. Ista župnija je razpisana do dne 22. jan. — Za veroučitelja na tukajšnji meščanski šoli je imenovan č. g. Janez Unterluggauer, mestni kaplan.

Osebné novice. Deželni odbornik pl. Leop. Aichelburg-Labia je dobil red železne krone tretje vrste. — Okrajni zdravnik g. dr. Verdros se je preselil iz Št. Štefana ob Zili v Nemški Landsberg. — V pokoj je šel rudarski glavar g. Josip Gleich v Celovcu. Tem povodom je dobil plemstvo. Na njegovo mesto je imenovan g. Karol pl. Weborn.

Priloga. Današnji številki prilagamo cenik tvrdke H. Suttnerja, urarja v Kranju. Priporočamo ob enem vsem, naj si ta cenik ogledajo, in se držijo raje domačih tvrdk, kjer dobe pošteno blago za pošteno ceno, nego bi se dajali opeharjati po raznih židovskih sleparjih, ki priporočajo po časnikih smeti kot najboljšo izdelke.

Iz uradnega lista. Razpisano je učiteljsko mesto v Maloščah do dne 31. dec.

Drobiž. Potrebščine celovskega mesta za prihodnje leto so proračunjene na 1.439.158 kron. Primanjkljaja je 20.285 kron. Za ljudske šole izdaja mesto 42.511 kron. — Koroška trgovinska in obrtna zbornica je bila razpuščena z dnem 20. decembra. — V Šmartnu na Dholici so radi davice zaprli šolo. — Blizu Glaneka je šel dne 17. t. m. 20letni hlapec T. Müller pod vlak. Obležal je na mestu mrtev. Urok: ker ga ljubica ni marala več! — Cerkev in samostan oo. benediktincev v Celovcu je kupila mestna občina za 190.000 kron.

Po slovenskih deželah.

Tri svoje otroke umorila. Pri Sv. Trojici na Štajerskem je orožnik prijel kmetsko hčer Marijo Postrusnek iz Selišč, ki se je potepala okoli. Orožniku je obstala, da je tekom petih let umorila tri svoje nezakonske otroke, katere je zakopala v nekem gozdu pri Ljutomeru.

Ponarejalce denarja so zasledili po naključbi žandarji od Sv. Barbare niže Maribora pri krčmarju in posestniku Šoberniku v Spod. Dupleku. Iskajočo neko ukradenno knjigo, ki je pa niso našli, pogleda orožnik nehotne neko davčno knjižico. „Oho, tu imate pa dosti denarja“ in res sami ponarejeni stari desetaki in novi desetkronasti papirji so bili, ki jih je izdeloval Franc Pečar iz Zimice s fotografiranjem. Vse drugo je bilo zgotovljeno, le ru-deče številke so še manjkale, katere pa ponarejalca zdaj rišeta v Mariboru pri c. kr. okrožni sodnji.

Križem sveta.

Deželni zbori. Deželni zbor zgornje-avstrijski, solnograški, moravski, šlezki in goriško-gradiščanski so sklicani na dan 27. decembra t. l.; češki deželni zbor, gališki in štajerski na dan 28. t. m. — Koroški deželni zbor ni sklican, in baš za nas bi bilo potrebno, da se zbere in da poslanci od vlade zahtevajo jasen odgovor, kaj je z novim volilnim redom. Do danes vlada še ni zinila, bo-li potrjen ali ne. Nemško-nacionalna klika h temu seveda molči, ker njej bi bilo prav, da se voli zopet po sedanjem krivičnem volilnem redu.

Potres, in sicer precej občutljiv, so imeli dne 17. t. m. popoldne v Zagrebu. Bila sta dva močna sunljeja. Večje škode ni bilo. Podrlo se je nekaj dimnikov na ceste. V večjih dvoranah so popokali stropovi. Ljudstvo je bežalo iz hiš. Potres so čutili tudi po drugih krajih, posebno v Celju.

Vojska v južni Afriki. O vojski v južni Afriki imajo listi čedalje redkejša poročila. Vojne pa še ne bo konec, kajti Buri se ne odreko svojemu cilju popolne svobode in imajo upanje, da se jim posreči doseči ta cilj. Oni imajo še vedno stalne vojne 16.000 mož v svojih republikah, a ravno toliko je ustašev v Kaplandiji in tam okoli. Angležke moči pa čedalje bolj pešajo, ker jim primanjkuje potrebne živine. Zaradi tega vlečejo iz vseh krajev sveta konje skupaj za južno Afriko, katerih pa le malo dospe na bojišče, ker poginejo po poti. Dewet ima zdaj v bližini Pretorije zbranih 3000 mož v okolici Heilbronna, kjer obkoljuje čete polkovnika Wilsona. Tudi iz okolice Krügerjeve se čuje, da Buri ne nameravajo odstopiti prej, da dosežejo popolno neodvisnost svoje domovine.

„Ljudski“ prijatelji. Kakor je znano, so se spravili Vsenemci, liberalci vseh vrst in socijalni demokratje v državnem zboru nad katoliške redove. V dolgih govorih so sramotili sv. cerkev, duhovnike in redovnike. Tudi dr. Tavčar jim je pomagal. In pomislite, koliko dragega časa so zapravili s to nepotrebno razpravo! Ljudstvo pa je moralo plačati 60.000 gld. Toliko so veljale one seje. Tako znajo liberalci delovati v korist ljudstva!

Naredbe proti dvoboju so dobili zadnje dni častniki v Avstriji in Nemčiji. Tako je prav. Proč z barbarskim dvobojem! Proti dvoboju se je v Avstriji izdal oklic, katerega je podpisalo mnogo odličnih mož.

Kakšno bo vreme drugo leto? Znani vremenski prerok Falb je razglasil svoja prerokovanja o tem, kakšno bode vreme drugo leto. Po njegovem prorokovanju bo meseca prosinca vladala suha in ljuta zima z mnogim snegom. Svečan bode prinesel še več snega, dočim bode v sušcu deževalo. Pomlad nas ne bode nič kaj posebno razveselila, pravi Falb, ker bode prav do rožnika vedno megleno in deževno vreme. — Upajmo pa, da se bode Falb zmotil, kar bi ne bilo niti prvi, niti zadnjikrat.

Obnovitev trozveze. Iz Rima poročajo, da so se začela nova pogajanja za obnovitev trozveze. Največje težave dela Italija, ki hoče pred letom 1903, ko se ima trozveza obnoviti, doseči važna določila gledé trgovinskih pogodb z evropskimi osrednjimi državami. Nemčija in Avstrija nočeta dovoliti nikakih ugodnosti, ki bi bile škodljive njunim poljedelcem. Nekaj Italijanov je za zvezo s Francijo; ti bi radi zvezo onemogočili.

Nemška kultura v Kamerunu. Radi trpinčenja domačinov-zamorcev v Kamerunu (Afrika), tako, da so isti umrli, so zaprli nemške trgovce: Halsboopa iz Bremena, Keltericha iz Kolina in Wittenberg-a iz Hamburga. O razsodbi pravi poročilo iz Kameruna: Wittenberg, ki je bil obtožen, da je zamorce na drog natikal, je bil obsojen na pet let strahovalnice; Kelterich, ki je nekaterim zamorcem roke s petrolejem polil in potem zažgal, na tri leta, in Halsboop, ki je nekemu poglavarju z bičem oko izbil, na eno leto kaznilnice. — Nemška „kultura“ prekaša ljudožrce! Proti takim grozovitostim je nekdanja ruska knuta, s katero Nemci tako radi strašijo, pravo božanje. Tudi pošteni nemški listi ostro obsojajo tako razširjanje „kulture“.

Časih je dobro, ako se človek opozori, kaj je koristnega zamudil in kaj uspešnega je opustil. Že deset let se jako mnoge rodbine v svoj prid drže nove uvedbe, ki je za vsakdanjo kavino mizo jako važna, in te rodbine jo trajno upoštevajo. Ali še vedno je treba vsako gospodinjino in mater opozarjati na to, da dandanes povsod kar najuspešneje uvedena Kathreinerjeva Kneippova sladna kava kot primes zrnat kavi bistveno oplemenituje okus, da pa tudi, kar je vendar zelo važno, kavo dela zdravju prikladno. Že na navadni pojem pač ni vzornejše zmesi, nego je ta, ki spaja prijetni in priljubljeni okus zrnate kave z zdravstvenimi prednostmi našega domačega sadu, kakor stori to na tako neprešežen način uprav Kathreinerjeva Kneippova sladna kava. Tej gre nadalje ta brezprimerna prednost, da ima tudi „čista“, to je brez primesi zrnate kave, jako prijeten okus po kavi; zato jo kot najboljši nadomestek priporočajo tam, kjer je zrnata kava zdravniško prepovedana. Vendar pa se nikoli dovolj ne opozarja na to, da gredo samo „pristni“ Kathreinerjevi kavi v pravih izvornih Kathreinerjevih zavojih vse našete prednosti. Teh ne more nikoli imeti ono vedno se pojavljajoče ponarejeno blago in tako zvano „odprto blago“, ki ni nikdar nič drugega nego oprazen ječmen ali slad.

Gospodarske stvari.

Soljenje mesa. Na dvoje važnih vprašanj moramo tu odgovoriti: 1.) V kakšnem medsebojnem razmerju in po koliko potrebujemo soli, sladkorja in solitra pri soljenju mesa? 2.) Kaj je bolje: sol, oziroma zmes soli in sladkorja, raztopiti, ali pa fino zdrobljeno sol rabiti suho? Zmes, ki se je vrlo dobro obnesla in je zlasti po Angleškem v navadi, je za meterski stot mesa: 6 kg soli, 80 do 100 g solitra in 1 kg sladkorja. Ako solimo z raztopino, raztopimo to zmes v 36 l vode. Na 1 kg soli torej računimo 6 l vode.

Soliter ima lastnost, da po njem meso lepo zarudi, poleg tega pa ni brez pomena za trpežnost mesa. Toda biti moramo previdni, kadar soli pridenemo soliter, da ga ne vzamemo preveč, kajti v zdravstvenem oziru nikakor ni tako nedolžen, kakor ljudje navadno mislijo. Prevelika množina te soli (soliter prištevamo solem) lahko škodljivo vpliva na človeško telo. Že večkrat so mi znanci tožili, da čutijo slabosti, ako uporabljajo pleče, močno soljeno s solitrom. Ravno iz tega vzroka ne ravnaajo prav oni, ki mesne dele, dotikajoče se kosti, ki se, kakor znano, najraje pokvari, le preveč nadrgnejo s stolčnim solitrom, katerega se potem meso preveč navzame. Če se vzame preveč solitra, postane meso trdo in žilavo. Odločno ugodno deluje sladkor; meso ne postane tako trdo in ostane bolj sočno.

Ostane nam še odgovor na drugo vprašanje: Ali naj meso s soljo le natremo in potresemo, ali naj omenjeno zmes v vodi raztopimo in to vlijemo na meso? Ako izvolimo prvi način, potem moramo biti kaj previdni. Večinoma se meso ne pokrije popolnoma z razsolom, ki se šele tvori. Ker razsol hitro odteka od mesa, ki leži na vrhu, in ker se meso, ki ni nasoljeno ali v razsolu, ne nasoli dosti in se lahko pokvari, zato je treba meso večkrat prav skrbno polivati z razsolom, ki se nabira na dnu posode. Če to polivanje zanemarimo, ali če ostanejo zračni mehurci med posameznimi kosovi, potem iz tega lahko nastane škoda.

Kadar rabimo sol naravnost, t. j., ako ne napravimo razsola, tedaj sol močno izvleče redilne sokove iz mesa. Tekočina, ki nastane pri takem soljenju na dnu posode, je torej najmočnejša mesna juba, ki je pa preslana za uporabo. Ako pa napravimo razsol, t. j., če stopimo sol v vodi, tedaj meso izgubi mnogo manj redilnih sokov, in vendar se dobro nasoli; tudi se tu lahko ognemo nevarnosti, da bi zgornji kosovi mesa ne prišli v razsol, in sicer s tem, da ga več prilijemo. Splošno bi torej raje priporočali soljenje z razsolom, kakor s suho soljo, ali zmesjo soli, solitra in sladkorja, kjer se slanost napravi šele na stroške redilnosti mesa.

Toda naj meso natiramo in potresemo s suho soljo ali pa polivamo z razsolom, glavna stvar je, da meso povsodi pride v dotiko s soljo ali s solno raztopino; zato se priporoča, meso v vsakem slučaju, tudi tedaj, če je pozneje polivamo z razsolom, nasoliti še gorko, zlasti na onih mestih, kjer se dotika kostij. Važno je tudi, da meso pustimo dosti dolgo časa v soli. Za manjše kosove zadošča 10—12 dni, za večje je treba 3—4 tedne. „Km.“

Vabilo.

Katoliško delavsko društvo v Prevaljah priredi v Štoklovi gostilni pri Fari na novega leta dan ob 3. uri popoldne božično slavnost z božičnim drevesom in s sledečim vspeedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Slavnostni govor. 3. Razdelitev božičnih daril. 4. Družba šaljevih daril. 5. Prosta zabava. — Prijatelji in dobrotniki revnega delavskega ljudstva! Pridite mnogoštevilno k tej za delavce tako važni in dobrodelni slavnosti. Blagodejna darila sprejema kaplan J. Maierhofer v Prevaljah. *Odbor.*

Listnica uredništva.

Vsem svojim prijateljem, naročnikom, dopisnikom in bralcem kličemo: Vesel in blagoslovljen Vam božič ter srečno in zadovoljno novo leto!

Tržne cene.

V Celovcu, dne 19. decembra 1901.

Ime blaga	na birne		na hektolitru		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	10	75	13	43	— bik
rž	9	30	11	62	— pitane vole
ječmen . . .	—	—	—	—	26 vprežnih volov
oves	5	48	6	85	2 junca
turšica . . .	6	80	8	50	53 krav
pšeno	14	—	17	50	1 telica
proso	—	—	—	—	142 pitanih svinj
fižol, rudeč .	9	94	12	43	30 prascev
krompir . . .	2	—	3	24	
ajda	6	70	8	37	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 190 K do 310 K, krave po 140 K do 270 K.

Sladko seno je meterski cent po 6 K 40 v do 7 K — v, kislo seno po 4 K 40 v do 5 K 80 v, slama po 3 K 50 v do 4 K 20 v.

Promet je bil srednji.

Velikovec, dne 18. decembra. Prignali so: 156 volov, 78 krav, 10 telic, 1 tele. Cena za pitano živino 61 do 65 kron, za vprežno živino 55 do 58 kron za meterski cent žive vage. 14 ovac, 3 koze. Promet je bil srednje dober.

Loterijske številke od 21. decembra 1901.

Gradec 33 78 84 1 71

Dunaj 59 51 80 22 62

NAZNANILA.

Mladenič,

vešč slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi, spreten stenograf, kateri je več let deloval v odvetniški pisarni, želi nastopiti službo občinskega tajnika v kraju na Koroškem, kjer bi uradoval tudi pri kaki posojilnici. Nastop takoj ali po dogovoru. Naslov pové uredništvo „Mira“.

Učenca

sprejme takoj v svojo trgovino

Peter Merlin,

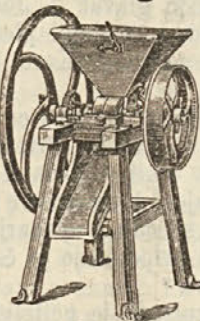
„pri zlati krogli“ v Celovcu.

Čevlarski in krojaški učence

se takoj sprejmeta. Več pové gosp. Tomaž Ball, čevljar v Šmohoru na Koroškem.

Najnovejši stroji za prirejanje krme

za zimsko krmljenje po hlevih.

Rezalnica za rezanico in krmo, s patentovanimi podlogami za mažo; tečejo jako lahko in prihrani se moči do okrog 40%; rezalnica za repo in krompir (repico); mlinci za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlaste štedilne peči z emailiranimi in neemailiranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za kuhanje in parenje živinske krme, repice, za mnoge gospodarske namene itd.; nadalje: robkalnice za koruzo, čistilnice za žito, čistilne stroje trijerje, stiskalnice za seno in slamo, na ročno gonjo, stoječe ali na kolesih, mlatilnice, gepeljne, železne pluge, valjarje, brane.

Najboljši sejalni stroji „AGRIKOLA“ brez preminjalnih koles za vsako seme, za hribe in ravnino.

Samo-delujoče, patentovane škropilnice za uničenje grenkuljice, škodljivcev na sadnem drevju in peronosperie iz deluje in pošilja v najnovejši, priznani izvrstni sestavi

PH. MAYFARTH in sodr.

C. kr. izklj. priv. tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par, na Dunaju, II/1, Taborstrasse 71.

Odlikovana z čez 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Ilustrovani ceniki in mnoga priznana pisma zastoj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Prvo ljubljansko podjetje za izdelovanje fornirja!

Spoštovanim podjetnikom mizarstva, trgovcem s fornirjem in gg. mizarjem ter kolarjem naznanjam, da sem pričel

Z rezanjem in žaganjem fornirja,

kojega imam v zalogi izredno veliko množino, vseh vrst in kakovosti lesa. Izrežem in izžagam ter dobro sparim tudi dopeljane hlode na fornir po nizki ceni ter popolnoma suhega odpošljam na dom. — Izdelujem tudi gladke, fino profilirane lajste vseh vrst in oblik ter priporočam novo podjetje v obilna naročila, katera natančno in točno izvršujem.

S spoštovanjem

Ivan Zakotnik, tesarski mojster v Ljubljani.